

Az alkohol a vádlottak padján Miért a halvány fény?

Az alkoholizmus elleni küzdelem napjainkban világszerte problémát jelent. Mindjárt elöljáróban meg kell állapítanunk, hogy a magyar statisztika etekintetben korántsem olyan döbbenetes, mint egyes nyugati államoké. A Német Szövetségi Köztársaságban, Franciaországban, Portugáliában az alkohol rabjainak munkakeptelenné válása és az italos állapotban elkövetett bűncselekmények száma felettsébb beszédes tény, Amerikáról pedig egyenesen sötét képet festenek az olyan jelenségek, mint a New York-i negyedekben garázdálkodó részeg bandák gyilkosságai, rablótámadásai, vagy például a renói véres Szilveszter-éjszaka, amikor 3000 ittas hulligán garázdálkodásainak akart véget vetni a rendőrség, de fellépésére tömegverekedésre fajult több halálesettel és százak sebesülésével.

kezik és éjszakai utazásnál egy fél deci konyak elfogyasztása is könnyen elaltat. Romlik a sötétben a fényhez való alkalmazkodási képesség is. Öt másodperc helyett kétszeres, vagy háromszoros idő alatt szokja meg a szem a közeledő jármű fényét.

Ellenőrzést!

Nagyon indokolt tehát, hogy az olyan munkaterületen dolgozókat, akiknek kezére emberéletek vannak bízva, így például a járművezetők és mindazokat, akik veszélyes munkakörülmények között dolgoznak, rendszeresen ellenőrizzék, nem fogyasztottak-e munkájuk meg-

dönvezető, sofőr, vagy motoros fogyasztásának mérvéről.

Alkohol-fogyasztás után

A gépjárművezetőknek nemcsak szolgálat közben ajánlatos a szesz ital fogyasztásától tartózkodni. Erre vall egy rendkívül tanulságos eset. Az illetékes szakemberek elé több ízben egymás után ugyanakkor a gépkocsivezetőnek ügye került. Felkeltette az érdeklődésüket, hogy az illető mindig keddi napon közvetlenül a galibákat. Megvizsgálták a dolgozókat és a gépkocsivezető elmondta, hogy ő egész héten át tartózkodik a szesz-fogyasztástól, viszont szombaton, amikor lejár a heti szolgálat, akkor egyszerre pótolja az elmaradt "örömöket". Azt hitte, a szombati mámor szombadnapján, vasárnap kialussza és hétfőn már pihenten áll munkába. Nemcsak az ő esete, a balcsi statisztika is más mutatott. Az alkoholfogyasztás okozta fáradtság hosszabb időtartamú és a szombati mulatságnak kedden is megjöhét a bőjtje.

Húsz perc múltán

Magyarországon preventív jellegű védekezés folyik az alkoholizmus ellen. Több ezer embert szabadított meg a káros szenvedélytől a tudományos alapon végzett elvonókúra. Magyarországon egyébként hagyomány van ennek a tudományos munkának. Egy magyar tudós munkájaként született meg a Nemes-féle eljárás, az első alkoholelleses tudományos tervezeték egyike világvizonylatban.

kezde előtt, vagy közben alkoholt. E vizsgálat hagyományos módszere a Herger-féle kénsavas eljárás. A MÁV-nál néhány éve kálilúggal és hipermangánnal helyettesítették a kénsavval.

A Herger-féle mérésnek ugyanis az a hátránya, hogy a gömb már egy pohár sör elfogyasztása esetén is teljes mértékben elszíneződik és így nem mutatja ki, milyen mennyiségű alkoholt fogyasztott a vizsgált személy. Az új eljárás, amelyet dr. Horváth László, dr. Pátkai János tudományos kutatók együtt dolgoztak ki, alkalmas, hogy megközelítőleg hű tájékoztatást adjon a vizsgált mo-

reg tudományos alapon kidolgozott eljárás áll a rendelőintézetek rendelkezésére. Ezek alapján a káros szenvedély rabjaivá vált egyének ezreit mentik meg évente az életükre nehezedő alkoholizmustól. Egy lépéssel azonban tovább kell mennünk. Téves az a meglegelősen általánossá vált nézet, amely a delirium tremensre korlátozza az alkohollal kapcsolatos összes problémákat. Az alkohol nemcsak akkor okoz súlyos problémákat, mikor már felőrölte a szervezetet, idismértékben is káros változásokat okozhat rendszeres fogyasztás esetén.

K. I.

Készen sokféle gyermekruha vásárolható

Még kívül, az ajtó előtt is álltak, olyan nagy volt az érdeklődés a Szegeden most megrendezett tavaszi gyermekruha-bemutató iránt. A Ruházati Bolt Vállalat ezúttal a Csöpi gyermekruha boltban mutatta be a bájos lányka és fiú manekerekkel a legújabb gyermekruha divatot.

A szülők örömmel tapasztalhatták, hogy javult a gyermekruha-ellátás Szegeden, s győzött a célszerűség. A legtöbb lánykaruha kétrészes, kompé, illetve három részes izléses kosztümkreációból áll. Különösen szép volt a tojáshéj színű gyermekruha és négerbarna terliszter szoknya, a csinos sárga blúzzal. Tetszett a pasztel színekből összeállított 10 éves kislánynak készült kiskosztüm és nagy sikere volt a fiú vizsga, illetve érettségi öltönyöknek. Mint kiderült a 15-16 éves fiúknál divat a kord felöltő és a mellényes öltöny.

A több mint egy órás színvonalas bemutató után a közönség figyelmét felhívták arra is, hogy tekintse meg az üzletben található, nagy választékban rendelkezésre álló ruhákat. Mert a készlet olyan nagy, hogy mindezt bemutatni lehetetlen volt.

A divatbemutató eredménye már másnap meglátszott a gyermekruhából fellendült forgalmán. Sajnos a sok jó tapasztalat mellett a vásárlás során rossz benyomásokat is szereztek a szülők. Általában a szoknyák túl nagyra, bőre méretezettek, a kabátok viszont vállban szűkekre. Kevés még mindig a választék az igen jól öltöztető kockás, sportos kiskosztümből. S még valami feltűnt a szülőknek, amelyet már mások is megemlítettek, hogy a különböző korosztályok ruháinak ára nincs arányban egymással. Például egy 15 éves lányknak, ugyan azért az árért lehet vásárolni a ruhát, mint egy 6 vagy 12 évesnek. Nem a bakfis ruha az olcsó, hanem a kisebb korosztály ruhája a drága. Kéri a szülők, hogy az illetékesek ezt az észrevételt szíveleljék meg.

Megbomlik az egyensúlyérzék

Már kismennyiségű alkoholtól megnehezül a bonyolultabb mozgásfunkciók végrehajtása. A gépjárművezetők esetében csökken az izomtónus, megbomlik az egyensúlyérzék. Mivel megnyúlik a reakció, veszély esetén lassabb a fékezés, nem mennek úgy a beidegzett mozgások. A kísérleti mérések azt mutatják, hogy a sebességváltó állítása, vagy a fékpedál megnyomása egyötödével lassabb. A hibapontarány a vizsgált esetekben csaknem kétszeresére nőtt. Gyorsan mozgó járműnél a másodperc töredéke is rendkívül sokat számít, s a késés sokszor a baleset okozójává válik.

A kismennyiségű alkoholfogyasztás nemcsak a területen érzéketi hatását. A vezető gyorsabban fárad, és ha egymás után újabb és újabb benyomások érik, mind nehezebben reagál rájuk. A fél deci konyak hatással van az emberek jelentős részénél a szinlítésre is. A vizsgált személyek többsége hajlamos a narancsvörös színt a sárgával, a sárgát pedig a zölddel felcserélni. Utóalkoholos állapotban tehát, amikor az alkohol a vérben ki sem mutatható, fáradtságérzet jelent-

A nagytakarításhoz bő a választék

TISZTÍTÓSZEREBŐL

A tavaszi nagytakarításra általában csak akkor kerül sor, ha befejeződött a fűtés. A szegedi kereskedelem felkészült a várható nagy forgalomra, s a háztartási és vegyiparokat jól ellátta hagyományos és új típusú takarító-, tisztítószerekkel. Így például bő készlet várja a vevőket háztartási benzinnél, szalmiákszeszből, szőnyeg- és bútortisztító folyadékokból, parkett- és padlófenyvesítőkből. A szakemberek különösen

ajánlják a tartós fényt biztosító padlólakot, amely több évre leveszi a háziasszony válláról a parkett-tisztítást gondot. Expressz néven került forgalomba a nagyszerűen bevált szőnyeg-tisztító. Nem hiányozhat az idén a seprű sem, a tavaszi nagymosáshoz pedig a bő választékú mosóporokon kívül még hasznos gyakorlati tanácsadással is a háziasszonyok segítségére siet a kiskereskedelmi vállalat.

Két lakás, ahol petróleumlámpa világít

— Halló, Szegedi Ingatlankezelő Vállalat?

— Igen. Szatmári főmérnök beszél.

— Van-e olyan lakás a Belvárosban, ahová még nem vezették be a villanyt?

— Négy belvárosi lakásban világítanak petróleummal.

— S mikor mondhatjuk, hogy egy helyen sem pisálkol már petróleumlámpa?

— Idén bevezetjük minden lakásba az áramot, attól függetlenül, hogy a lakók akarják-e használni, vagy sem.

Találomra kiválasztottunk a négy cím közül kettőt.

Kelemen utca 11

Kelemen utca 11. A Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat épülete mellett áll a ház. A földszinti szoba-konyhás lakásban egy árva petróleumlámpa vakki fénye mellett ül Kardos Gábor, s hat év körüli kislfia. A gyerek egészen közel hajol a fűzetéhez. A vibráló fény mellett a házi feladatát körmöli. Az apa a fal mellett ül egy széken, s a homályba

vesző magas mennyezet felé néz.

Mikor belépünk a homályos lakásba, feljebb csavarja a lámpa lángját. Elnézést kérően szól:

— Nem lehet mindennap kikormozni az üveget. Nincsen rá időnk. Csak akkor csavarjuk feljebb a kanócot, ha vendég jön.

— Miért nem vezetteték be a villanyt?

— Volt itt villany, csak le-szerelték.

— ??

— Van egy albérlőnk, s az nem akar hozzájárulni a világítási költséghez. Mi meg nem fizetünk más helyett.

— S inkább maguk is vakoskodnak?

— Nagyon keveset vagyunk itthon, s ha hazajövünk, akkor azonnal lefekszünk.

Nem sokáig...

Az asztalon rádió áll. Eszrevesszi, hogy nézegetem a készüléket.

— Nem használjuk. Nem akartuk átalakítani telepre. Meg minek is a rádió? — mondja már saját megnyugtatására. — Az újságban is benne van, amit tudni kell. — Olvasni szokott? —

— Nagyon ritkán... Fáj a szemem.

— Apa — néz a kisfiú a férfire — nálunk már mindig sötét lesz?

Kardos a fiára néz. Szemében a villanyvilágítás emléke lobban. Kedvesen átfogja fia vállát.

— Ne félj, kisfiam, a jövő hónapban bevezettjük... S akkor újra hallgathatjuk a rádiót is —, mondja már felém fordulva.

Minek?

Bajcsy-Zsilinszky utca 13. A házban az ablakokból fény árad az udvarra. Csak egy lakásban van sötét. Idős férfi áll az ajtó előtt, s nézi a szomszédoktól kiszűrődő fényességet. Mikor megszólított meg egyszer körüljártatja a szemét az ablakon, aztán bevezet a lakásba.

A helyiségbe, ahová belépünk, rég használt gyalupad, egy-két összetört, üttökopott szék áll. Mindent porborít. Kis ajtó nyílik a lakoszóba. Az öreg asztalos öngyújtót kattant fel. Kormos kis petróleumlámpát nyújt meg. Kicsi a lakoszóba, csak egy asztal, s egy szék van benne, de még ezt a kis helyet sem világítja meg a falra akasztott öreg lámpa.

— 1920 óta lakom itt — mondja az idős férfi. — Ha eddig nem vezettem meg a villanyt, akkor már most sem kell. Megvoltam én anélkül, több mint hetven évig. Ahol azelőtt laktam, ott sem volt. Nem bajlódok vele, meg aztán háborgat is a fény.

— Azelőtt sem akarta bevezettetni a villanyt?

— Apám, nagyapám is petróleummal világított, mégis becsültelem élték. Ezek az új dolgok nem vezetnek jóra. Mindig kitalálnak valamit, aztán bolondulnak utána az emberek.

S mesél a »fényességéről«, amikor még a ma már kihalt asztalosműhelyben öt petróleumlámpa szórta sárga fényét.

Fáradt, öreg arcát a kis petróleumlámpa felé fordítja. Elmosolyodik. Rajtunk, mai embereken mosolyog, akiknek nem jó apáink öröksége, újat, s mindig újat akarunk.

Kovács Attila

Hasznos segítség az egészségügyi felvilágosításhoz

Szocialista egészségügyünk a beteg ember gyógyítása mellett alapvető feladatának tekinti a betegségek megelőzését. Ma már mindenki előtt közhínni, hogy a társadalom egészségügyi helyzetének megjavításában és fenntartásában a megelőzésnek legnagyobb szerepe jut, mint a tényleges gyógyítómunkának. A megelőzésnek lényeges mozzanata a szervezett közegészségügyi intézkedések mellett az egészségügyi felvilágosítás, amely a gyakorló orvos mindennapi teendői közé tartozik. Az egykor retteget tüdőbakteriózis, a »morbus hungaricus« esetében a magas fokon szervezett, a leghatékonyabb gyógyszerekkel végzett betegellátás mellett a rendszeres megelőzéssel, a szűrővizsgálatokkal és a felvilágosító munkával sikerült döntő javulást elérni.

A Gyakorló Orvos Könyvtára sorozatban adta a Medicina Könyvkiadó az olvasók kezébe dr. Métneki János és dr. Zalányi Sámuel: A gyakorló orvos egészségügyi felvilágosítási tevékenysége című művét, amely a maga nemében hűzágópótló, alapos áttekintéssel és nagyszerű pedagógiai érzékkel megírt munka. A szerzők világosan tagolják mondanivalójukat, s a felvilágosító munka elvi kérdéseinek tisztázása után ismertetik a felvilágosító munka szervezeti, szervezési és pedagógiai vonatkozásait. A könyv olyan szerzőkre vall, akik hivatásuknak érzik és tekintik a felvilágosító tevékenységet, akik széles körű tapasztalatokkal rendelkeznek ezen a téren. Nem könnyű a legkülönbözőbb műveltségi fokon álló rétegeknek az érdeklődését és felelősségét a saját, valamint a társadalom egészségügyi helyzete iránt felkeltetni. Az érdeklődés felkeltése azonban a felvilágosító munka kezdetét jelenti csupán, és a munka sikerét

az alkalmas formában és feltételek között átadott ismeretanyag elsajátítása és gyakorlati megvalósítása jelenti. Mindezekhez hasznos és könnyen megvalósítható tanácsokat adnak a szerzők. A könyv részletesen taglalja a felvilágosító munka egyéni technikáját, a felvilágosító előadások megtartásának részleteit. Olyan dolgokra is kiterjed a figyelme, mint az előadások beszédtechnikája, a szemléltetés módozatai, lehetőségei stb.

Dr. Métneki János és dr. Zalányi Sámuel munkája igen hasznos támogatást jelent mindazoknak, akik a mindennapi életben akár folyamatosan, akár alkalmasszerűen foglalkoznak mindezekkel a kérdésekkel. Különösen nagy segítséget jelent hasznos tanácsaival és tapasztalatainak átadásával azok részére, akik most igyekeznek bekapcsolódni az egészségügyi felvilágosító tevékenységbe.

Nemes Csaba, a TIT Csongrád megyei természetudományi titkára.

A világoceán mozgásritmusa

Földünk forgása nem egészen egyenletes. Vannak évek, amikor ingadozás figyelhető meg a napok hosszúságában. A legnagyobb, rövidülés felé mutató eltérés negyyszáz év alatt 1872-ben észlelték, egyébként az is mindössze — a másodperc hateredre — volt. Igor Makszimov leningrádi oceanológus számításaival kimutatta, hogy ebben az 1872-es esztendőben az óceánok szintjének a sarkok vidékén, az Egyenlítőnél észlelhető szinthez képest, nyolc milliméterrel magasabban kellett lennie. A kutató véleményeszerint ez a minimális és szinte elhanyagolhatóan kicsiny eltérés elegendő ahhoz, hogy megváltoztassa a nevezetes Golf-áram irányát.

A Golf-áram időnként rejtélyes módon ingadozik: fő irányja hol Grönland, hol pedig Norvégia partjait felé fordul. Ez pedig azért fontos, mert a Golf-áram viselkedésétől függ Európa éghajlata, nevezetesen az, hogy mennyire zord a tél, csapadékos a nyár, milyen magas a Káspi-tenger szintje, s milyen vastagon rakódik le az

iszap Olaszország és Karélia tavaiban. S ezzel még nem is soroltunk fel mindent.

Makszimov egybevetette a napok valódi hosszúságáról készült csillagászati adatokat az európai telek hidegéről és más éghajlati tényezőkről ingadozásáról való adatokkal. Az időszak, amit vizsgált, százeves volt. A szovjet tudós arra a következtetésre jutott, hogy egyes összefüggés van a Föld forgási sebessége, a világoceán bevezetésében említett mozgásritmusa, a Golf-áram iránya és a kontinensek éghajlata között.

A napok hosszúságában, s következtetésképpen a Föld forgási sebességében rendszertlenül bekövetkező eltérések eredményeként az óceánok a sarkok vidékén felduzzadnak. Ez a szintkülönbség a tengerek vízének mintegy »újrafelosztásához« vezet. A Golf-áram irányának ingadozása és a zord téli alighanem az óceánok említett mozgásritmusának a következménye, amit az vált ki, hogy a Föld forgása egyenetlen.